

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 22. maja 2014. god.
Br.ref.:RK626/14

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI160/13

Podnosilac

Desa Aleksić

**Ocena ustavnosti presude, AC-II- 12-006, Žalbenog veća Posebne
komore Vrhovnog suda Kosova, od 30. maja 2013. god.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Desa Aleksić (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koju zastupa g. Muhamet Shala, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Žalbena veće Posebne komore), AC-II- 12-006, od 30. maja 2013. god. Podnosilac zahteva je primila presudu 12. juna 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore, AC-II- 12-006, od 30. maja 2013. god., kojom je žalba tuženog (PIK "Kosova-Export", DP "Bujqësia" iz Kosova Polja) zastupljenog od strane Kosovske agencije za imovinu (KAI) prihvaćena kao osnovana. Istog dana, presuda Opštinskog suda u Prištini, P. br. 550/08 od 20. aprila 2010. god., je poništena.
4. Prema podnosiocu zahteva, osporena presuda je usvojena uz povredu „ustavnosti i zakonitosti, propisanih poglavljem VII, član 102, stav 3, Ustava Republike Kosova, kojim se propisuje da sudovi sude na osnovu Ustava i zakona“. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da je došlo do povreda člana 31 Ustava, koji garantuje pravo na pravično i nepristrasno suđenje, i člana 6 Evropske konvencije za ljudska prava. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da su njena imovinska prava garantovana članom 46 Ustava povređena.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosova, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnika).

Postupak pred Sudom

6. Dana 12. oktobra 2013. god., podnosilac je preporučenom poštom podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud). Zahtev je primljen 16. oktobra 2013. god.
7. Dana 31. oktobra 2013. god., predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI160/13 imenovao sudiju Kadri Kryeziu za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI160/13 imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.
8. Dana 12. novembra 2013. god., Sud je obavestio podnosioca i tražio od nje da podnese punomoćje za advokata Muhamet Shala iz Prištine.
9. Dana 12. novembra 2013. god., Sud je, takođe obavestio Žalbena veće Posebne komore i Kosovsku agenciju za imovinu (KAI) o registraciji zahteva.
10. Dana 4. decembra 2013. god., advokat Muhamet Shala, podneo je punomoćje dato od strane podnosioca zahteva.

11. Dana 27. marta 2014. god., nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Sledi pregled činjenica kao što tvrdi podnosilac u svom zahtevu i kao što su razrađene u priloženoj osporenoj presudi.
13. Dana 20. februara 2008. god., podnosilac zahteva je podnela zahtev Posebnoj komori, tražeći poništenje ugovora o kupoprodaji nepokretnosti OV. BR. 3039/63 od 21. novembra 1963. god., overenog u Opštinskom sudu u Prištini i zaključenog između prethodnika podnosioca zahteva, njenog oca (sada pokojnog) Mile Vukmirović i PIK "Kosmet-Export".
14. Dana 12. marta 2008. god., Sudsko veće Posebne komore, odlukom SCC-08-0044, obratio se tužbi podnosioca u Opštinskom sudu u Prištini, upućujući stranke da u slučaju bilo kakve žalbe na odluku ili presudu, treba je uložiti Posebnoj komori.
15. Dana 20. aprila 2010. god., Opštinski sud u Prištini, presudom P. br. 550/08, usvojio je zahtev podnosioca i potvrdio da je ugovor o kupoprodaji nepokretnosti ništav, OV. br 3-39 od 21. novembra 1963. god., i naložio tuženom PIK "Kosmet-Export" da vrati vlasništvo i posed tužiocu kao nasledniku u prvoj liniji i da dozvoli podnosiocu zahteva da upiše spornu imovinu na svoje ime.
16. Dana 5. avgusta 2010. god., tuženi je uložio pravovremenu žalbu na presudu Opštinskog suda u Prištini P.br. 550/08 od 20. aprila 2010. god. Tuženi u žalbi, *inter alia*, tvrdi da je prvostepeni sud trebao da proveri da li je zahtev za poništavanje ugovora pravovremen, obzirom da je ugovor o kupoprodaji bio zaključen 23. novembra 1963. god., dok je zahtev za poništavanje ugovora podnet 2009. godine, iz čega proizilazi da tužilja nije iscrpela sve zakonske rokove, stoga, zahtev kao takav treba da se odbije kao neosnovan.
17. Dana 25. juna 2012. god., Žalbena veće je uručilo žalbu i prateća dokumenta podnosiocu kako bi podnela odgovor na žalbu.
18. Dana 8. avgusta 2012. god., podnosilac zahteva je osporila žalbu tuženog u celosti i predložila Posebnoj komori da odbije žalbu tuženog kao neosnovanu, da potvrdi ožalbenu presudu, jer je ta presuda, prema podnosiocu zahteva, veoma jasna, razumljiva i zasnovana na zakonu.
19. Dana 30. maja 2013. god., Žalbena veće Posebne komore je donelo presudu br. AC-II- 12-006. Prema pravnom obrazloženju te presude "*Ožalbena presuda Opštinskog suda u Prištini nije pravilna u svom ishodu i pravnom obrazloženju; zbog toga, mora biti poništena*".
20. Žalbena veće Posebne komore dalje tvrdi da "*Prvostepeni sud nije pravično i kompletno utvrdio činjenično stanje u ožalbenoj presudi, i kao posledica, pogrešno je primenio materijalno pravo, kada je u potpunosti usvojio tužbu tužilje kao osnovanu i poništio ugovor o kupoprodaji nepokretnosti. Sud nije*

odbio tužbu kao neosnovanu, iako je podneta nakon isteka zakonskog roka utvrđenog zakonom”.

21. Žalbeno veće Posebne komore je dalje razradilo da je podnosilac zahteva *“navela da je ugovor zaključen pod pritiskom i ozbiljnim pretnjama, (dok se pretpostavlja da je nedostajala volja prethodnika tužilje za zaključivanje istog) i čak i da se primenjuju ove odredbe, koje u ovom slučaju se ne mogu primenjivati kao što je gore pomenuto, njihova primena nije pravilna. Stoga, samo odredbe člana 111 ZOO [odnosno Zakon o obligacionim odnosima] koje regulišu ugovore (relativna ništavnost) mogu se primeniti u konkretnom predmetu, a ne član 103 i 104 ZOO (koji reguliše apsolutnu ništavnost ugovora) koji predviđaju ništavnost ugovora zaključenih u suprotnosti sa određenim ustavnim principima javnog poretka, prinudnim propisima i dobrim običajima, stoga, ovaj ugovor nije utvrđen ničim što je u suprotnosti sa pomenutim vrednostima Sudskog – ustavnog sistema iz tog vremena. Na osnovu toga, iz gorepomenutih razloga i na osnovu člana 10.10 Zakona o Posebnoj komori, odlučeno je kao u dispozitivu“.*

Navodi podnosioca

22. Podnosilac zahteva tvrdi da bez obzira na to što Republika Kosovo nije usvojila zakon o povraćaju privatne imovine koja je uzeta tokom socijalističkog režima, u ovom slučaju Evropska konvencija za ljudska prava (u daljem tekstu: Konvencija) treba da bude direktno primenjena, obzirom da je pravo povraćaja privatne imovine, prema podnosiocu zahteva, garantovano Ustavom.
23. Dakle, podnosilac zahteva osporava primenu Zakona o obligacionim odnosima koji je prema njoj u suprotnosti sa Konvencijom. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da se ugovor o kupoprodaji, potpisan od strane prethodnika podnosioca zahteva *“ne može drugačije tretirati, osim kao ugovor totalitarnog režima, koji se treba razmatrati kao apsolutno ništavan ... u suprotnosti sa Konvencijom.”*
24. Podnosilac zahteva dalje tvrdi *“Nije sporno da je od 1990. god. veliki broj građana ostvario ovo pravo putem institucija, bilo u upravnom postupku bilo u sudskom postupku, na osnovu poništenja ugovora o kupoprodaji nepokretnosti. Stoga, sada se pojavljuje kategorija građana, kao što je u ovom slučaju Desa Aleksić, koja je u odnosu na druge građane, u vezi sa ostvarivanjem povraćaja imovine, diskriminisana u ostvarivanju njenih imovinskih prava“.*
25. Podnosilac zahteva, takođe, tvrdi da je Posebna komora u sličnim slučajevima odlučila drugačije nego u slučaju podnosioca zahteva i u tom smislu, priložila je kopiju odluke u slučaju SCA-08-0042, gde je žalba KAI odbijena kao neprihvatljiva.

Prihvatljivost zahteva

26. Kako bi bio u stanju da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunila uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovníkom.

27. S tim u vezi, Sud primećuje da se suština žalbe podnosioca zahteva odnosi na navodnu tvrdnju povreda njenih prava na pravično suđenje i prava na imovinu, koja su garantovana Ustavom i Konvencijom.

- Što se tiče žalbi podnosioca u vezi sa navodnom povredom njenih prava na pravično suđenje:

28. Sud primećuje da se podnosilac zahteva ne slaže sa nalazima Žalbenog veća Posebne komore i tvrdi da je Žalbeno veće Posebne komore pogrešno primenilo Zakon o obligacionim odnosima.
29. U tom smislu, Sud uzima u obzir pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:
- “(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: (c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan“.*
30. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama i zakonu (zakonitost) navodno počinjenih od strane Vrhovnog suda, osim i samo ako one mogu povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).
31. S tim u vezi, Ustavni sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donete od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, *Garcia Ruiz protiv Španije* [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud o ljudskim pravima [ESLJP] 1999-I, vidi takođe rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. 70/11, podnosioci zahteva Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima, *Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 983/08 od 7. februara 2011. god.*).
32. Ustavni sud smatra da je podnosilac zahteva iscrpela sva pravna sredstva propisana Zakonom o parničnom postupku, podnošenjem žalbe protiv Opštinskog suda u Prištini i da je Žalbeno veće Posebne komore uzelo to u obzir i zapravo odgovorilo na njene žalbe po pitanju zakona.
33. Sud, stoga, smatra da ne postoji ništa u zahtevu što ukazuje da slučaju nedostaje nepristrasnost ili da je postupak na bilo koji način bio nepravičan (vidi, *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*, ESLJP odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od. 30 juna 2009. god.).
34. Što se tiče žalbe podnosioca zahteva da je veliki broj građana ostvario to pravo putem institucija, u upravnom ili pravnom postupku, na osnovu poništenja ugovora o kupoprodaji nepokretnosti i, da je ona bila diskriminisana u pogledu uslova sticanja svojih imovinskih prava i povraćaja, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije potkrepila svoje tvrdnje. Jedini dokaz kao prilog tvrdnji koji je podnosilac zahteva priložila zahtevu je odluka Posebne komore u slučaju SCA-08-0042 koja je irelevantna, jer je u tom slučaju žalba KAP bila odbijena kao neblagovremena.

- Što se tiče žalbe podnosioca u vezi sa navodnom povredom njenih prava na imovinu

35. Podnosilac zahteva dalje traži od Suda da proglasi osporenu presudu Žalbenog veća Posebne komore ništavnom i, obzirom da je ugovor njenog pokojnog oca potpisan 1963. Godine "... ne može se drugačije tretirati, osim kao ugovor/i totalitarnog režima, koji se treba smatrati apsolutno ništavnim ... u suprotnosti sa Konvencijom".
36. Sud primećuje da se podnosilac zahteva poziva na događaje koji su se desili 1963. godine.
37. U tom smislu, Sud treba da utvrdi svoju vremensku nadležnost.
38. Sud podseća da u skladu sa pravilom 36 Poslovnika "Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: h) kada zahtev nije *ratione temporis* u skladu sa Ustavom".
39. Slične uslove prihvatljivosti primenjuje Evropski sud o ljudskim pravima.
40. U skladu sa sudskom praksom Evropskog suda o ljudskim pravima "Lišavanje svojinskog ili drugog prava *in rem* u načelu je momentalno delo i ne proizvodi trajno stanje "lišavanja prava" (vidi *Malhous protiv Češke Republike* (dec.) [GC], br. 33071/96, ESLJP 2000-XII, dodatne reference).
41. U tom smislu, Sud podseća da ne može da se bavi zahtevom koji ima veze sa događajima koji su se desili pre nego što je Ustav stupio na snagu, tj. pre 15. juna 2008. god., (vidi, rešenje Suda o neprihvatljivosti u slučaju br. 18/10, *Denic et al*, od 17. avgusta 2011. god.).
42. Na osnovu gore navedenog, zahtev podnosioca u vezi sa navodnom tvrdnjom o povredi njenih imovinskih prava koja se odnose na događaje, koji su se desili pre 15. juna 2008. god., nije *ratione temporis* u skladu sa odredbama Ustava.
43. Štaviše, Sud bi želeo da ponovi da prema praksi Evropskog suda o ljudskim pravima "Član 1 Protokola br. 1 ne može se tumačiti tako da državama ugovornicama nameće bilo kakvu opštu obavezu da vrate imovinu koja im je preneti pre nego što su ratifikovale Konvenciju. Takođe, članom 1 Protokola br. 1 nije nametnuto bilo kakvo ograničenje na slobodu državama ugovornicama da određuju obim restitucije imovine i da biraju uslove pod kojima se saglase da vraćaju imovinska prava bivših vlasnika" (vidi *Jantner protiv Slovačke*, br. 39050/97 § 34, 4. marta 2003. god.).
44. Uzimajući u obzir sve gore navedeno, Sud nalazi da zahtev ne ispunjava uslove prihvatljivosti prema članu 113.7 Ustava i pravilu 36 (1) c) i h) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) c) i h) Poslovnika, na sednici održanoj 27. marta 2014. god., jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4. Zakona; i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Dr sc. Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani